ſportelliſq; munuſcul' mōachorū· ſpiritalia hec ⁊ māſura dona ſuſcipite: ac btm̄ iob q̄ adhuc apđ latinoſ iacebat i ſtercore ·⁊ vermibus ſcatebat errorum: integrum immaculatumq; gaudete. Quomodo eniʒ poſt probatōnem atq; victoriam duplicia ſunt ei vniuerſa reddita ·ita ego in lingua noſtra vt audacter loquar· feci eum habere q̄ amiſerat. Igitur et vos et vnumquēq; lectorem ſolita prefatione commoneo· et in principijs librorum eadem ſemper annectens rogo vt vbicunq; ſemper precedentes virgulas videritis· ſciatis ea que ſubiecta ſunt in hebraicis voluminibus non haberi. Porro vbi ſtelle imago prefulſerit: ex hebreo in ſermone nr̄o addita ſunt. Necnon et illa que haberi videbantur et ita corrupta erant vt ſenſum legētibus tollerent: orātibus vobis magno labore correxi· magis vtile quid ex odio meo eccleſijs xp̄i venturū ratus ·q̄ ex aliorū negocio.

Argumentū in librum iob incipit.

IN terra quideʒ habitaſſe iob huſitidi i finibus idumee ⁊ arabie fertur· ⁊ erat ei nomen iobab. Et accepit vxorem arabiſſam ·et genuit filium quem vocauit ennon. Erat autem ipſe filius quidem ʒareth de eſau filijs filius: de matre vero boſra· ita vt ſit quintus ab abraam. Et hi ſunt reges qui regnauerūt in edom: in qua ⁊ ipſe regnauit: ſed prim⁹ in ea regnauit balach filius beor· ⁊ nomē eiuſdem ciuitatis naaba. Poſt balach autem iobab qui vocatur iob. Poſt iob autē huſam· qui erat dux ex themanorum regione. Et poſt illuʒ regnauit ada filius beath· qui excidit madian i campo moab: ⁊ nomen ciuitatis eius chetheauith.

Argumentum explicit.
Prothemata in Job icipiunt.

QUedam hyſtorice hic dicuntur· et allegorice· et moraliter· quedam nequeunt ad litterā accipi· quia erronea eſſent· vel impoſſibilia· vł a ſe inuicem diſcordantia· vt illud·ſ· ſub quo curuantur qui portant orbem: quaſi gigantes mundum vehant. et illud ſ· Elegit ſuſpendium anima mea · quaſi tam patiens velit ſuſpendio vitaʒ finire· ⁊ illud·ſ· Pereat dies in qua natus ſum ⁊c. Aliquando qui ſenſum littere negligit· veritatis lumen ſibi abſcondit: dum intrīſecus aliud querendo· quod foris eſt perdit· vt dum đ mīe operib⁹ dicit· ſi negaui qđ volebāt paupibus· allegoriam querat. Diuinus eſt ſermo· ſicut in myſterijs prudentes exercet· ita ſuperficie ſimpliceſ refouet· quia eſt vt fluuius planus et altuſ: in quo agnus ambulet· elephas natet.

ERranti homini data eſt lex. Inobediens legi cō funditur exēplo maxime hominis ſine lege· qui legaliter vixit. Unde· ſydon erubeſce· i· ſtabilitas in lege poſitorum ait· mare gentilitaſq; dum legem cuſtodit· auditores legis redarguit.

DIcitur moyſes hec de iob quaſi de antecedente ſcripſiſſe· quia in geneſi legitur ioab de eſau deſcendiſſe· et balac filio beor in regnum ſucceſſiſſe.

Sed mos eſt ſacri eloquij in prioribus partibus breuiter longe poſt ſecutura perſtringere dum ad alia pꝑerat. Non igitur fuit iob ante legem ·ſed tempore iudicum· quia ipſe verius creditur geſta victorie ſue ſcripſiſſe· Nec nocet quod ait dixit vel fecit hec iob· quia mos eſt ſanctis de ſe quaſi de alijs loqui· ſpūs em̄ eſt qui loquitur in ipſis· de ipſis ſicut de alijs. Unde angelus moyſi modo angelus dicitur qui exteri⁹ ſeruit· modo dominus qui interius preſidet· vnde et dauid· Attendite popule meus legem meam· non enim populus vel lex erat dauid· ſed ei⁹ qui in eo loquitur.

IT a gentili ſicut a iudeo voluit prophetari: qui ꝓ vtroq; populo venerat.

INfructuoſa loquacitas quaſi verborum folia a diuinis reſecatur· dum in templo dei nemus plantari prohibetur. Indignum eſt vt verba celeſtis oraculi reſtringantur ſub regulis donati.

UIrtus iob et in quiete magna fuit ſibi nota et deo· ſed flagellis commota vt aromata nobis redolet. Unde et fideſ grano ſinapis comparatur· quod non contritum lene eſt· ſed ſi conteritur inardeſcit· et quod latebat in eo prodit· vnde in pſal. In die mandauit dominus miſericordiam ſuam· et nocte declarauit eam· Donu miſericordie· quod in diei quiete percipitur· nocte aduerſitatis manifeſtari dicitur. Flagellatur etiam· vt inter mala gratias agere ſciret· qđ vnū ei profecto deerat. Quod ergo hoſtis ad malum petiit· deus ad bonū permiſit. Nec putet quis aliqua verba iob reprehendenda quem adeo commendat deus· in quo quaſi medio dyabolus contra deuʒ certat. Qz ergo bona ſua narrat: non eſt arrogantia· ſed per ea ſe ne deſperet confirmat· cum per tot mala et amicorū opprobria cogeretur deſperare de vita ſua.

OMni genere temptatōis feritur iob. Damnis rerum quibus potens in ſeculo moueri putabat· ſꝫ hec deſpicit. Orbitate prolis· ſed hanc equanimiter dolet. Percuſſiōe carniſ quaʒ patienter tolerat· ⁊ hec fuerunt quaſi exterior impetus belli· et quaſi hoſtes a facie pugnantes. Intus vero per vxorem quaſi ꝑ cinēmens ſuſtinet venena conſilij· ſed ⁊ hāc ſapiēter docʒ

AMici ad conſolatōnē veniūt· ſed ad increpatōnem proſiliunt· inter quos et vltimus iunior q̄ i dignus ſit· acrius increpat· quia aliqñ plus conturbāt v̄ba q̄ vulnera. Ecce quaſi hoſtes ex latere. Per verba probatur patientia· per verba exercetur ſapiētia· illa robore. hec rōne ſupauit

AMici iob magis ignorantia deliquerunt q̄ malicia. Non enim tantus vir amicos iniquos habuit· ſed dum cauſam percuſſionum diſcernere nequeunt in culpam labuntur. Percuſſionum enim alia eſt qua percutitur iniquuſ vt puniatur· alia vt corrigatur alia ne futura committat· alia vt cū conſequitur ſalus ſaluator amplius ametur. Bonus ſi percutitur merita cumulantur· quod neſcientes diſtinguere percuſſuʒ pro culpa credunt· vnde et citius ad veniam redeunt quos deus hic humiliat· vt non niſi per eum quem deſpexerant ad gratiā reciperet.

SIcut omnes iuſti· ita iob non mō verbis: ſed rebus chriſtum preſignauit; vt per paſſionē paſſurū oñdat xp̄m· i· caput cum corpore quod eſt eccleſia· Uxor eius carnales ſignificat qui intra eccleſiam quaſi per fidem ꝓpius ſunt duriuſ vita premunt. Amici iob hereticos qui ſpecie cōſulēdi decipere volūt· et dū quaſi pro domino loquuntur· veritati aduerſantur. Job dolens dicitur quo paſſio chriſti: vel labor eccleſie exprimitur. Eliphat domini contemptus ·i· heretici qui dum falſa de deo ſentiunt· cum ſuperbiendo contemnunt. Baldac vetuſtas ſola· quia non intentōne bona ·ſed appetitu glorie loquuntur· i· non ʒelo noui hominis· ſed prauitate vite veteris. Sophar diſſipatio ſpecule· vel diſſipans ſpeculatorem ·quia heretici mētes ſupernas contemplantes· verbis percutere appetūt

Contemnendo ergo deum in vetuſtate ſe retinent · in q̄ manentes malis ſermonibus ſpeculantibꝫ nocent . Sꝫ quia et ipi aliquando ad eccleſiam redeunt . hec amicorum reconciliatio oſtendit pro quibuſ iob orat · quia hereticoꝝ ñ ſacrificia deo ñ ſunt accepta · niſi maibꝫ eccleſie oblata . Septē pro eis ſacrificia offeruntur . quia dum ſeptiformem ſpūm accipiunt qua ſi ſeptem oblatōibꝫ expiantur . Thauri et arietes pro eis oblati ſunt . In thauro ceruix ſuperbie ſignificatur · In ariete ducatus gregis · quia per ſuperbiam ab eccleſia reſilientes · poſt ſe īfir mos gregeſ trahebāt · quod in eis occiditur dum ad iob · i · eccleſiā redeunt . Per beliu q̇ recto ſenſu loquit̄ · ſꝫ ad elatōnis verba de riuatur arrogans · ſed tamen fidelis exprimi tur · qui et arguit̄ · nec tamen ſacrificio redu citur · quia per verita tem fidei victus eſt · ħ per tumorē ſuperbie diſplicꝫ . Unde beliu deus meus iſte · vl' de us noſter interpreta/tur · etſi eñ ſuperbus tamen veraciter cre/dendo aperte confite tur · et deum per diui nitatem · et dominū per incarnatōnē per/hibet . Poſt oïa mala iob duplicia recepit · q̄ eccïa et ħ ꝓ laboribꝫ ſuiſ duplicia accipit · dū ſuſceptis gētibꝫ · in fine et iudeos conuertit · et in futuro duplici ſtola dotabitur . i . beatitudine aīe et corpis . Uñ ꝓpha . In terra ſua poſſidebūt duplicia . Afflictō iob dr · ħ q̄to tempore fuerit tacetur . quia eccleſia affligēda ſcitur · ſed q̄diu igno ratur · vnde . Non eſt veſtrū noſſe tp̄a l' momenta que pater in ſua poſu it poteſtate

C. I.

Cg · d · bonus inter malos

¶ ſ in terra gētilium ad laudē iob · qui bonus īter maloſ fuit vt loth in ſodomis · ſicut liliū inter ſpinas ſic a . in · f ·

Uir erat i terra hus noie iob. Et erat vir

¶ ſ timere deū · ē nulla que ſunt faciēda preterire .

ille ſiplex ꝛ rect⁹ ac ¶ timens deū ·

¶ ſ quia malis mixta non ſunt bona do accepta . quia nec fecit malū nec cōſenſit malo . ¶ ſ q̄ bonus qui nec auare ꝓ tot heredibus con gregauit ·

¶ et recedenſ a malo ¶ . Natiq̄ ſunt

¶ ſ In ſeptē vniuerſitatem ſignificauit · ¶ ſ quan tus qui tanta ſine amore poſſedit · quod patuit · cū ſine dolore tāta perdidit

ei filij ¶ ſeptem : et tres filie ¶ . Et fu

¶ ſ pri⁹ diuitias cordis expoſuit poſt opes corpiſ que ſolent mentē in diuerſa trahere . vnde dicun tur diuitie verbum dei ſuffocare · ſed iſte ſic occu patus diuinis ſacrificiis vacauit .

it ¶ poſſeſſio eius · ſeptē milia oui/um · ꝛ tria milia camelorum : quin quaginta quoq̄ iuga boum · et

ſ quare poſſet eum face re parciorem .

quingentē aſine : ac familia multa

¶ ſ . i . ditior diuitibus . quia orientales conſtat eſ ſe predinites .

nimis . Eratq̄ vir ille ¶ magnus in

¶ ſ maior ſubſtātia diſcordiā inter fratres generat ſed pater tam bene īſtituit vt bona patriſ diuiſuri concordes ſint .

ter omnes orientales . ¶ Et ibant filij eius · et faciebant conuiuia

ſubtilioribus · ſed eo manſuetius fraterna ferunt onera · humiliantq̄ ſe ad exteriora opera · vtraq̄ quingenta . Uel in hoc enim q̄ prudenter ſa/pimus . vel in hoc q̄ humiliter ignoramus · dum requiem eternā queri/mus · intra iubileū numerū tenemur .

¶ Allegorice . Job dolēs . i . xp̄s qui dolores noſtros portauit · Hus cō ſiliator · Terram ergo hus ībabitat . i . corda conſi ijs vite dedita . vñ ſapi entia . Ego in conſilijs babito . Simplex et rectus · nos pro iuſticia man/ſuetudinem · et ꝓ man ſuetudine iuſticiam derelīquimus . Sed xp̄s homo plene vtrū q̄ ſeruauit timens de um · vnd̄ . Repleuit eū ſpūs timoris domini · Receſſit quoq̄ a ma lo · non q̇ faciēdo cō tigerit · ſed q̇ inueni ens in mundo repro/bauit . Septem fi/lii · hoc numero perfec tio ſignificatur . Filii fortes · apoſtoli · Fi/lie infirme · fideleſ · vel fidem trinitatis te/nentes · vel poſt forteſ apoſtolos tres filie . i . tres ordines fidelium in eccleſia · paſtoreſ · cō tinentes · et coniugati . i . noe · daniel · et iob . Quod vniuerſaliter ī filiabuſ · ħ diſticte in aīalib⁹ . Septē milia ouiū · ꝑfecta eoꝝ īnocētia q̇ ad grāz ex paſcuis legis venerūt . Tria milia camelorum · tota gētilitas ad plenitudinē fidei venieſ . Uel ſamaritani q̇ ruminant dum ex parte legem recipiunt · ſed vngulā non findunt · quia ex parte eam contemnunt · quorū dominus multos ſicut hebreos ad fidē ꝑduxit . Boues · operatores fidei . Aſini ſimplicitas gentilis qua dominus inſidet hieruſalem tendens . i . ad viſionem pacis ducens . De vtriſq̄ di/citur . Cognouit bos . i . iudeus iugo legis preſſus poſſeſſorem ſuū . i . deum quem colebat ſed ignorabat · et aſinus · id eſt · gentilis brutus prout volu it ſeductor actus . preſepe . i . pabulū legis . Quod ergo ſupra in ouibus et camelis · hoc replicat in bobus et aſinis · Quingenta · hic numerus fit ex quinquaginta decies ducto · quinquaginta requiem . x . perfectōnem ſi gnificat · quia vtriſq̄ fidelibus perfectio quietis promittitur

¶ Allegorice . Familia poſt animalia ponitur · quia prius ſtulta mū/di elegit · vt ñ ſermo ſed cauſa ad fidē ſuaderet · p⁹ et aſtuta collecta ſunt .

¶ Simplex et r · et t · d · ꝛc̄ . Prius perſona apta deſcribitur q̄ pugna eius dicatur · vt talis poſſe vincere videatur .

¶ Simplex . Receſſe eſt vt ſimplicitatem columbe aſtutia ſerpentis īſtru at · et aſtuciam ſimplicitas tempet . vnde . Spūs in columba et igne appa ruit . quia pleni illo ſic manſuetudini ſimplicitatis deſeruiunt · vt contra mala zelo rectitudinis accendantur .

¶ Timēs deū . Salomō . Qui timet deum nichil negligit . Recedens a malo . Item ſalomon . Qui in vno offēdit multa bona perdet .

¶ Legalia dicūtur aīalia . i . ſm legē mūda · que ꝛ ruminās ꝛ vngulā fin/dūt · quorū alterū hn̄t cameli · alterū vero deeſt eis · ꝛ ſic legi cōgruūt ꝛ diſ ſidēt . ¶ Miſteriū hic intelligitur inq̄ztū ꝑ iob qual' xp̄s futur⁹ eēt ad fi/dem inſtruimur ¶ Moralitatē vero ſcd̄ꝫ q̄ qual' quiſq̄ eē fidelis debeat ꝑ iob peſignatur .

¶ Multa familia . Innumera turba cogitatōnum · que quaſi ancil/le domina . i . ratione abſente op⁹ deſerūt · perſtrepunt · ħ ea redeunte cum ſilētio operantur · His ſi bene dominamur nec earū multitudine animuſ ſuperatur .

¶ Inter o · orien . i . inter angelos orienti luci inherentes · magni ſumus eorum ſocii .

¶ Orientales ſunt omnes qui per fidem ſunt in chriſto · de quo ꝓpheta . Oriēs nomē ei⁹ quos omēs ſupat homo de⁹ .

¶ Allegorice . Ibant filii . i . apoſtoli per mūdū cōuiuia verbi dei mi niſtrātes quiſq̄ in ſuo die · i · iuxta mēſurā illuminate intelligentie · So/rores . i . infirmiores reficiunt ſcripta · q̇ in obſcuris cibus exponēdo frāgi tur · in apertis pot⁹ qui vt ē ſorbet .

¶ Et faciebant cōuiuia . Moraliter . Filii cōuiuia faciūt · q̄ ſingule

¶ Uir erat in terra hus . Moraliter . Per iob xp̄s . i . caput et corp⁹ deſignatur · ergo poſt hyſtoriam viſo ex capite quid credamus · videam⁹ et corpore quid videndo teneamus . Job in terra hus . i . dolēs in conſi/lio qui ſuperna non cōſiderat : in his quaſi bonis exultat . qui vero at/tendit eterna que perdidit · dolet · et conſiliū inuenit vt hec deſpiciat · et quo magis creſcit conſilij ſcientia vt hec deſerat · creſcit ꝛ dolor vt eterna non attingat . vnde ſalomon · Qui apponit ſcientiā · apponit ꝛ dolorē · quia qui ſcit ſumma que non habet · magis d̄ his infimis dolet . Qui ve ro eterna querit ſimplex eſt in opere · non duplex · vt qui de bonis lau/dem querit · Unde iſaias . Ue ingredienti terram duabus vijs : vt cum opus eſt dei · ſit intentio mundi . Rectus in fide in ſummiſ que intus ſen tit · hoc autem ex timore inchoat · ſed caritate cōſūmat . vnde . Timenſ de um ꝛ recedenſ a malo · dum metū caritas ſequitur plene a malo recedit · qui ex amore dei iam nolle peccare incipit · non ille qui timore . In eo enim peccat q̄ vellet ſi inulte poſſet · quia ex timore vicium premitur · ex cari/tate virtutes oriuntur · vnde ſubdit · nati ſunt filij . Cum ſpūs fecundat mentem naſcuntur in ea ſeptē virtutes · ſapientia · intellectus · conſiliū · fortitudo · ſciētia · pietas · timor dei · Sꝫ habent hi filij tres ſorores · dum quidquid agunt fidei · ſpei · et caritati coniungunt · ſine quibus ad dena rij perfectōē non peruenitur . Has virtutes omnimoda bonorū operū cogitatō ſequitur . Unde ſubdit · et fuit poſſeſſio eius . Septē milia ouiū poſſidemus : cum innocuas cogitationes perfecta cordis mundicia in tra nos inquiſito veritatis pabulo paſcimus . Camelorū tria milia poſ ſidemus · cum quidquid altum et tortuoſum in nobis eſt ſub cognitōne trinitatis ad humilitatem inclinamus · vt viciſſim onera portantes fra/terne infirmitati ꝯpatiamur . Uel cameli ſunt bone diſpēſatōes terreno rum in quibus eſt aliquid dei · aliquid ſeculi · licet pro eternis · non tamē ſunt ſine perturbatōne mentis . Capite ruminando legi concordant : q̄ hec bene diſpenſando celeſtia petunt . Pedibꝫ crepant · quia mūdi ſunt que agunt . Ungulam non findunt · quia non ſe penitus a terrenis tol/lunt . Cum ergo terrenas occupatōnes cognitōni trinitatis ſubdimuſ : q̄ ſi camelos fide poſſidemus . Juga boum · concordes virtutes · duriciam cordis arantes . Aſinas poſſidemus · cum laſciuos motus premimus · vel intra nos ſimplices cogitatōnes regimus · que ſunt pigre · nec currunt in